

Convocatòria 2017 d'ajuts Obertament a projectes TLC3 de lluita contra l'estigma en salut mental

1. Introducció

Obertament convoca la segona edició d'ajuts a projectes locals que tinguin com a objectiu sensibilitzar a la vegada que millorar les actituds i els comportaments vers les persones amb problemàtica de salut mental des dels col·lectius diana dins l'àmbit laboral, àmbit sanitari, àmbit dels mitjans de comunicació i àmbit juvenil.

2. Objectius de la convocatòria

- Promoure projectes de lluita contra l'estigma en salut mental amb la metodologia TLC3 (*Targeted o segmentat*: dirigit a un col·lectiu específic; *Local*: projecte local; *Credible*: creïble, en primera persona per part de les persones afectades; *Continuous Contact*: contacte continuat).
- Implementar bones pràctiques amb una alta efectivitat i reproductibilitat, per tal de multiplicar les experiències locals de manera conjunta.

3. Objecte de la convocatòria

Projectes locals TLC3 dirigits a col·lectius específics.

Els principis metodològics que defensen l'efectivitat dels projectes de lluita contra l'estigma es componen de quatre característiques recollides en les sigles en anglès TLC3 – Targeted, Local, Credible, Continuous Contact: enfocat a un públic específic, ser local, tenir credibilitat a través de la presència de persones amb trastorn de salut mental i un contacte continuat (Corrigan, 2011).

Les experiències internacionals de lluita contra l'estigma concreten la importància d'alguns aspectes per a la implementació amb èxit dels projectes de lluita contra l'estigma.

- Adreçat a col·lectius específics.
- Local i implicat amb els agents locals.
- En primera persona: persones que han passat o estan passant per l'experiència de trastorn mental donen credibilitat als projectes i les seves accions.
- Contacte continuat: els projectes més efectius són aquells que contemplen una interacció continuada entre les persones afectades i el col·lectiu diana, basat en històries d'estigma i recuperació que contemplin experiències en l'àmbit del col·lectiu al qual ens dirigim.
- Enfocat en canvis de comportaments: és més efectiu enfocar-se en canvis de comportaments discriminatoris concrets que en les actituds.
- Treball continuat: els projectes de lluita contra l'estigma no poden ser tallers puntuals, sinó que hem de preveure varies accions amb les mateixes persones que formen part del col·lectiu diana.

- Mesura d'èxit: mesurar l'èxit i l'impacte del projecte i les seves accions en garanteix la revisió i la millora, és per això que hem de contemplar una avaluació de procés i de resultats.

Requisits indispensables perquè els projectes siguin valorats

- Estan **destinats a sensibilitzar col·lectius diana detectats com a prioritaris** en la lluita contra l'estigma a Catalunya. Aquests són quatre: **professionals de l'àmbit de la salut (general i mental), contractants i recursos humans de l'àmbit laboral, joves o adolescents (enfocats fora del centre educatiu) i periodistes o professionals de mitjans de comunicació.**
- Tenen com a objectiu el canvi de coneixements, actituds i comportaments que tenen envers les persones amb problemes de salut mental els membres del col·lectiu diana al qual ens dirigim. **Caldrà descriure adequadament en el formulari, els comportaments estigmatitzants del col·lectiu escollit que es volen modificar.**
- Els projectes s'han **d'iniciar i finalitzar durant l'any 2018.**

Els projectes d'aquesta línia que no compleixin els requisits indispensables no seran valorats.

Criteris de valoració (cal tenir-los en compte a l'hora de descriure el projecte al formulari)

- Descripció dels principals comportaments i actituds estigmatitzants detectats en el col·lectiu triat.
- Justificació de com el projecte i les seves activitats contribuiran a modificar comportaments i actituds estigmatitzants.
- Qualitat del contacte social continuat de les diverses accions previstes.
- Objectius, activitats i resultats coherents i mesurables.
- Metodologia coherent amb els objectius del projecte.
- Implicació dels participants (amb problemes de salut mental i sense) en el disseny, la gestió i execució del projecte.
- Treball en partenariat: es valorarà molt positivament que la implicació de l'entitat sòcia sigui present des del disseny del projecte, a l'execució.
- Partenariat entre l'associació sol·licitant de l'ajut econòmic i una associació relacionada amb el col·lectiu diana, per tal d'assegurar-nos la participació de persones de tal col·lectiu.
- Nombre de persones amb problemàtica de salut mental que participen en el projecte.
- Participar en un Pla Local Antiestigma o un Itinerari d'Acceleració Antiestigma amb l'acompanyament d'Obertament.
- Nombre de persones participants del col·lectiu diana.

- Implicació, coneixement i formació prèvia (o disposició a formar-se) en la lluita contra l'estigma.
- Avaluació de projecte.
- Coherència i adequació del pressupost.
- Sostenibilitat econòmica.

Es recomana assistir als tallers formatius sobre contacte social que es faran durant el 2017 per elaborar projectes que s'adeqüin a les característiques de la present convocatòria.

4. En què consisteixen els ajuts?

Obertament seleccionarà projectes TLC3 que siguin significatius en la lluita contra l'estigma i la discriminació en salut mental, sol·licitats des d'organitzacions privades formalment constituïdes amb seu a Catalunya.

Els ajuts tindran una doble vessant:

- *Econòmica*
- *Suport tècnic en metodologia TLC3, contacte social i avaluació d'impacte**

*Els projectes seleccionats hauran d'assistir a una jornada formativa que es durà a terme el darrer trimestre del 2017, per tal d'ajustar els projectes i definir metodologies de l'avaluació a seguir.

5. Criteris d'exclusió

Els projectes presentats poden quedar exclosos de la convocatòria en els casos que:

- Projectes que no estan presentats amb el formulari d'Obertament.
- Projectes que no van dirigits a un dels col·lectius diana establerts. (àmbit laboral, sanitari, mitjans de comunicació o joves)
- Projectes que només preveuen activitats puntuals i no sessions continuades amb el mateix grup de persones.
- Projectes on les accions o sensibilitzacions no estan centrades en la primera persona (persones afectades) com a centre de l'acció.
- Projectes presentats fora de convocatòria.
- Programes sencers en comptes de projectes concrets i locals.

Un projecte amb preassignació de premi pot quedar exclòs de la convocatòria (i els ajuts econòmics) en els supòsits següents:

- L'entitat no està d'acord a signar un conveni de compromisos amb Obertament.
- No presenta la informació i documentació requerida per Obertament per formalitzar el conveni i l'inici de la col·laboració 10 dies laborables després de la comunicació de la preassignació del premi via correu electrònic.

6. Qui pot participar en la convocatòria i com?

Hi pot participar qualsevol organització privada o pública amb seu a Catalunya que vulgui desenvolupar projectes de lluita contra l'estigma en salut mental. En cas d'organitzacions públiques, serà absolutament necessari que presentin projectes de manera conjunta amb altres entitats privades, i seran aquestes les que en presentaran la titularitat principal.

Cada entitat podrà enviar les sol·licituds d'ajuts que consideri, omplint el formulari disponible a [al web d'Obertament](http://www.obertament.org) enviant-lo per correu electrònic a contactesocial@obertament.org fins el **27 de juliol de 2017 a les 24 h.** Els projectes presentats més tard d'aquesta data no es valoraran.

Si una entitat vol enviar més d'un projecte, cal omplir i enviar un formulari per a cada projecte.

Per a qualsevol dubte durant el període de presentació de la convocatòria, us podeu adreçar al correu electrònic contactesocial@obertament.org. Recomanem que assistiu als tallers d'elaboració de projectes on es presentarà la metodologia de projectes de lluita contra l'estigma TLC3.

Els projectes finalistes hauran de presentar, quan se'ls requereixi, una carta signada pel representant legal de l'entitat assumint el compromís de:

- Destinar la quantia de la convocatòria a dur a terme les activitats previstes en el projecte.
- Assistir a la jornada de formació obligatòria.
- Utilitzar la metodologia d'avaluació d'impacte aportada per Obertament.
- Seguir les instruccions d'ús dels logotips proporcionats per Obertament en els materials de difusió i comunicació relacionats amb el projecte finançat.
- Justificar el projecte en el termini estipulat, facilitar la memòria tècnica del projecte, així com els qüestionaris d'avaluació d'impacte proporcionats per Obertament emplenats degudament.

També s'haurà d'aportar, en cas que es sol·liciti, còpia dels estatuts o de les escriptures i dels poders de representació i altra documentació necessària per elaborar el conveni i iniciar la relació de col·laboració. Les entitats tindran 10 dies laborables a partir de la data de comunicació de la preassignació dels ajuts per aportar la documentació requerida.

Atorgament dels ajuts, signatura del conveni i formació

Els projectes seleccionats es donaran a conèixer a finals del mes d'octubre de 2017, i l'atorgament definitiu es farà el mes de desembre de 2017.

El procediment a seguir serà el següent:

- Es notificarà per correu electrònic a les organitzacions participants la resolució de la convocatòria d'ajuts.
- Es durà a terme la sessió formativa d'ajustament i metodologies d'avaluació a seguir pels projectes guanyadors.
- Les organitzacions seleccionades hauran de signar el conveni de col·laboració que regularà els compromisos.
- Es pagarà el 50 % de la quantitat atorgada mitjançant transferència.

Avaluació i justificació dels projectes seleccionats

Les entitats seleccionades hauran de justificar el projecte en el termini de 2 mesos després de la seva finalització.

La justificació ha de constar de:

- Una memòria tècnica del projecte.
- L'aportació de les respostes obtingudes en els qüestionaris d'avaluació d'impacte facilitats per Obertament.
- La fitxa de tancament de projecte, amb un resum de les dades.
- Una declaració jurada que certifiqui que els recursos atorgats s'han destinat a les activitats del projecte i el compromís de passar una auditoria externa en cas que Obertament ho consideri oportú.

Un cop Obertament hagi revisat les justificacions procedirà a pagar el segon 50 % del total de l'ajut.

Procés de revocació

Es pot iniciar un procés de revocació total o parcial de l'assignació econòmica si no es compleixen els pactes i compromisos descrits en el conveni de col·laboració entre Obertament i l'entitat seleccionada.

Disposicions finals

Aquests ajuts es convoquen de manera puntual i Obertament es reserva el dret de no publicar cap altra convocatòria d'ajuts.

Obertament es reserva el dret de publicar l'import dels ajuts i la identitat de les entitats beneficiàries, així com fer la publicitat i difusió que consideri adequades d'aquests ajuts.

Obertament podrà sol·licitar en qualsevol moment informació tècnica i financera per verificar l'execució del projecte.

La presentació a aquesta convocatòria suposa la plena acceptació d'aquestes bases i de la resolució de la convocatòria, que serà inapel·lable.

Annex

Principals errors detectats en la redacció de projectes en convocatòries anteriors

- Carència en la implicació de les persones amb problemàtica de salut mental en el disseny i execució del projecte.
- Poca coherència entre els objectius dels projectes i les activitats proposades, i els resultats que s'esperen d'aquestes activitats.
- La falta d'èmfasi en impactar en comportaments concrets. Podeu veure més avall exemples de comportaments específics estigmatitzants de certs col·lectius.
- Manca de coherència entre les activitats realitzades i els comportaments que volem substituir o eliminar.
- Poca claredat en la metodologia. Cal explicar com es duran a terme les activitats.
- La confusió entre la salut mental i la discapacitat o diversitat funcional.
- Projectes no realitzats de manera local.
- Manca d'identificació de quina és la realitat local respecte el col·lectiu diana escollit i els comportaments estigmatitzants que tenen lloc en el territori a abordar.
- Poca concreció en el paper que tenen les entitats en partenariat.

Principals comportaments estigmatitzants a abordar dels col·lectius diana prioritzats

Àmbit sanitari general

- *Distància social, evitació i rebuig (per exemple derivació equivocada del pacient).*
- *Diagnòstic esbiaixat: associar erròniament dolences o afeccions amb el trastorn mental.*
- *Tracte injust per part del professional.*

Àmbit sanitari de la salut mental

- *Assistencialisme i paternalisme: sobreprotecció, infantilització...*
- *Autoritarisme, intromissió a la vida privada i presa de decisions.*
- *Estigma estructural en forma de protocols que rebaixen la llibertat o la privacitat de la persona.*

Àmbit laboral (al lloc de feina)

- *Tracte injust: burles, insults, coacció, culpabilització i menyspreu.*
- *Sobreprotecció i control. Desconfiança.*
- *Evitació i rebuig. En casos greus es manifesta en forma d'acomiadament.*
- *Infraocupació al lloc de feina: reassignació a tasques infravalorades, justificada per por al brot o per una suposada pèrdua de capacitats.*

Àmbit de joves (comportaments discriminatoris entre iguals)

- *Evitació i rebuig. Allunyament.*
- *Escarni i comentaris despectius.*
- *Sobreprotecció i control*

Periodistes (segons l'Observatori de mitjans de salut mental 2014 i 2015 d'Obertament):

- *Associar salut mental amb violència.*
- *Utilitzar els termes psiquiàtrics de forma errònia o metafòrica.*
- *Utilitzar la salut mental com a objecte de burla.*
- *Associar de forma errònia la salut mental amb genialitat.*